Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Sanctae Mechtildis virginis ordinis Sancti Benedicti Liber specialis gratiae

Mechthild <von Hackeborn>
Mechthild <von Magdeburg>

Pictavii, 1877

Incipit Liber Tertius

urn:nbn:de:bsz:31-60070

Visual Library

INCIPIT LIBER TERTIUS

I. DE DECANO MAGDEBURGENSI.

DEBEMUS homines salutare in Spiritu Sancto cum ejus divina voluptate, et de ejus benignis donis gratias agere. Magis vero cœlesti Patri cum universitate creaturæ gratias agere debemus de ejus sanctis donis, quæ ex sua beata Trinitate in peccatorum corda de die in diem et absque intermissione fundit. Si aquila tam in excelsum volat, de hoc noctuæ non potest gratias agere.] VI. 2.

Exorata a Domino Th.[1] *venerabili Magdeburgensis ecclesiæ decano,* propter suum desiderium deprecabar Dominum pro eo, et respondit mihi dicens de eo : « Desiderium ejus descendit humiliter, ut abjectionis servet vitam ; donum quod sibi confero magnum est ; voluntas qua me respicit sancta est ; verumtamen volo eum permanere in statu in quo est. » Hanc regulam hic conscriptam transmisit ei de cœlis Jesus Christus Summus Pontifex observandam. Debet secundum clericalem ordinem sine intermissione orare ; quod ut implere sufficiat, internam ei dulcedinem ministrabo ; qua in secreto cordis sui familiarius perfruatur. Si in eum tentatio irruerit, clamabit ad me in fortitudine, pugnando viriliter, et ego exaudiam eum succurrendo velociter. Debet etiam debita obligationis suæ integraliter persolvere, expensasque suas moderari, nec superfluis effluere, nec intendere vanitati. Nullum in suam familiam vel procurationem propter fastum vel lucrum assumat ; verum famulos pudicos et boni testimonii homines pro sua necessitate requirat ; nec debet

1. Theodoricus, *germanice* Dietrich.

cum suis nepotulis et proximis occupari ; sed si quis ex eis sua vestigia vellet imitari, non illi deneget consilium et auxilium opportunum. Vestes sicut nunc honestati clericali congruit deferet ; ad carnem tamen uti debet asperiori indumento contra varias quas expertus est noxias voluptates. Super stramenta dormiat inter duos pannos *lineos* (*a*) duoque cervicalia in quibus reclinatum caput suum habeat pro quiete. Diebus vero lectus decenti operimento contegatur, locatusque sit, ut nunc, in loco qui appareat evidenter ; matta sternatur in thalamo, et locus fiat congruus ad orandum. Sic per conversationem humilem et devotam perversos ad bonitatem per vitam provocet exemplarem. Duas in thalamo occulte virgas habeat, quibus cum evigilaverit castiget et cruciet carnem suam. Quotidie prostratus in longum, clamans ad Dominum dicat orationem istam : Domine sancte, Pater omnipotens, æterne Deus, ego indignus sum ut tuam potentem misericordiam ad me digneris inclinare. Nunc igitur te, clementissime Pater, supplex rogo, et tuam deprecor majestatem cum omnibus amicis tuis, ut tua dulcedo descendens, qua jugiter infundit de fonte vivo et inexhausto sanctæ ac individuæ Trinitatis, animam irriget sine intermissione et mundet ab omni macula peccatorum. Per Dominum nostrum Jesum Christum. Et dixi ad Dominum : « Quomodo custodietur, Domine, a culpa, vivens inter peccatores in sæculari pompa ? » Et respondit Dominus : « Debet in continuo timore Dei persistere, inceptam mortem semper mente revolvens, et districtam extremi judicii ultionem, [non secus ac sorex qui in muscipula captus mortem suam expectat. Pars inferior muscipulæ est sæcularis pompa ; superior vero mea omnipotens fortitudo.] » Hæc dicit Dominus : « Si quis divinam gustare quærit dulcedinem, debet omni tempore, in omni re, suæ carnis illusoriam, quæ cor occulte allicit, detestari et abominando fugere voluptatem. Ideoque dum corporaliter reficitur, sit contentus et continens, misericors et largus ; dormiens vero disciplinatus jaceat et pudicus, et mihi soli junctus. Cum conversatur in mundo, [tamquam sorex] timeat periculum, et cum timore ad divinum

a. laneos. Cod. A.

confugiat præsidium; confitens, verax sit, sacerdotique consentiens, cunctaque disponens et faciens discreto consilio confessoris. »

II. ITEM DE VENERABILI DECANO.

ISTE, de quo loquor, venerabilis vir secundum voluntatem Dei electus est a *concanonicis* in decanum, et dixit mihi Dominus: « Idcirco eum de sede sua ad jurisdictionis sedem transtuli, ut hircorum sit cibus, et refectio immundorum. » [Glossa :] Quod omnipotens hircos appellat canonicos, ideo fit quia luxuria sordida et abominabili fœtentem libidine carnem habent. Pellis hirci abstracta a carne fortis est et utilis ; sic clericorum thesaurus et auctoritas, fructus et honor est Ecclesiæ Dei. *Divina a carnalibus desideriis separantur ;* verum *qui his delectando carnaliter abutuntur* pelle deposita per mortem esca vermibus efficiuntur. Requisitus ergo Deus quemadmodum ex hircis agni formarentur, respondit : « Si pabula, quæ famulus meus Th. [1] posuerit, edere eisque pasci voluerint, id est, si confessorum salubre consilium secuti pœnitentiam servaverint, efficientur arietes ovium : quibus tueantur et ornentur cornibus decorati, confortari debent et in Deum spem suam ponere; dicit enim Dominus quod ipso adjuvante hujus viri debita utiliter persolventur. » VI. 3.

III. DE VIRTUTIBUS SACERDOTUM

DEUS Pater omnipotens quasdam mihi virtutes, quibus sacerdotes ornari debeant, revelavit. Debent in semetipsis veram innocentiam perfectumque testimonium conscientiæ, cum apparatu debito Missæ qui requiritur, habere. De quo si nascatur dubium, deseratur quod imminet faciendum. Figuras a mente sua legales, judaïcasque umbras amo- III. 8.

1. Theodoricus.

veant; sicque Agni mei vivi carnem comedant [et ejus sanguinem gementes bibant], memorantes ejus quam pertulit pro peccatoribus passionem. Quod si sacerdos reus, in seque peccator fuerit, filii mei panem cœlestem manducantes salvi sunt; Judas autem damnabitur, suspendio interemptus. Quod si quidquam eorum quæ ad necessarium Missæ apparatum pertinent defuerit, mensa Domini manet vacua, alimentoque suo filii ejus et pueri spoliantur. Quod si sacerdoti celebranti [ob provectam ætatem] periculum mortis ingruerit, expedit ei magis proprium sanguinem fundere, quam sanguinem Redemptoris.

IV. DE COMMUNIONE INFIRMORUM.

IV. 8. MIRABAR cur infirmo vomenti sacramentum Eucharistiæ negaretur; eramque tam rudis ut nec intellectu nec fide hanc comprehenderem rationem, maxime cum Deus nonnisi per solum peccatum ab homine separatur. Interrogavi igitur a Domino in amore mutuo rationem, et respondit mihi: « Verum quidem est quod homo non nisi per peccatum a me disjungitur; verumtamen corpus ejus præ debilitate corpus meum potest evomere. » Ex his verbis didici in aspectu sanctæ Trinitatis, quod in perceptione hujus sacramenti, divinitas unitur animæ innocenti, humanitasque Christi corpus nostrum sanctificans eidem conjungitur, sicque Spiritus Sanctus per fidem inhabitat corda nostra. Hanc divinissimam unionem debemus in nobis cum custodia conservare.

IV. 9. Post hæc dixit mihi Dominus, quod sacerdotes sacrificium in quatuor locis debent accipere; alias vero nusquam: de altari, de loculo Eucharistiæ pro infirmo; infirmus vero pro reverentia unctionis offerre debet pro suæ beneplacito voluntatis. In campis autem, quod voluntarie offertur *gratanter* accipiat *et devote*. Sacerdos non debet eligere, nec expetere; sed quod de infirmis offertur pro gratia suscipiat, non de jure.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

V. DE OBLATIONIBUS LAÏCORUM.

LAICI offerentes sic se conservent a malitia parcitatis, sicut presbyteri cavere debent ab astutia aviditatis. Hæc custodia est necessaria utrobique; debet enim laïcus cum multa offerre charitate, cum jucunditate, et largitate; presbyter vero eam suscipere cum humili timore tremuli cordis, tamquam oblatum Dei manibus munus, et rependere Deo laudabiliter in omnibus factis suis. Terrena namque substantia iniqua et servilis est dum accipitur, valde autem libera dum *pie* effunditur. IV. 10.

I. DE JUDÆIS.

DEINDE docuit me Dominus quemadmodum Christiani conversari debeant cum Judæis: Legem et consuetudines eorum tenere nullus fidelium debet. Cohabitationem eorum vitabit omnis christianus, nec cum eis per noctem aliqualiter remanebit. Emptionis et venditionis commercium cum eis habere licebit, absque fraudulentia societatis et avaritiæ falsitatis. IV. 11.

VII. DE MISERABILI STATU ET DETESTABILI VITA EORUM QUI REGUNT ECCLESIAM.

DIADEMA sanctæ Ecclesiæ splendidum, quomodo obscuratum es terra, fuligine fulgor tuus; lapides tui pretiosi, rectores doctoresque sanctissimi, ceciderunt; idcirco tuis perversis moribus infirmatur et scandalizatur plebs Dei. Aurum tuum computruit in stercore vitiorum; pauper effecta est nimis, non habens thesaurum pretiosissimum, charitatem. Exusta est et denigrata est super carbones in igne teterrimæ libidinis speciosa tua facies integerrimæ VI. 21.

castitatis. Structura domus tuæ corruit, subverso per superbiam fundamento profundæ humilitatis. Ad nihilum redacta est et disparuit rectitudo veritatis tuæ, et invenitur in labiis tuis mendacium et iniquitas falsitatis ; flores virtutum et honestatis cadentes emarcuerunt in te. O corona sortis Dei, quomodo inclinata es et decor vultus tui deperiit ! Jam non est in te facies neque decor ; neque remansit quidquam virium præterquam ruinæ tuæ occasio, clericalis videlicet jurisdictio ; qua Deum et electos ejus impugnas, justificans impium pro muneribus et justitiam justi auferens ab eo. Propterea Deus humiliare te disposuit, venietque super te ultio die qua nescis, et tempore quo ignoras ; quia hoc dicit Dominus : « Ego summi Pontificis auriculam revelabo, et tangam ejus dolore zeli mei intrinsecus, eo quod ovium mearum pastores de Jerusalem latrones et lupi effecti sunt coram oculis meis : mortificant crudeliter et devorant agnos meos ; oves majores morbidæ sunt et languidæ, eo quod eas a pascuis utilibus revocatis, et pasci in excelsis montibus et herbis virentibus impie prohibetis, caventes minis et monitis, ne sana doctrina et salutaribus consiliis virorum fide et scientia illustrium foveantur. Si quis viam ad inferos ignorans scire desideret, turpium et depravatorum clericorum vitam et mores aspiciat, qui luxuriæ aliisque vitiis dediti consuetudine nefaria sine obstaculo properant ad inferna.

Hi sunt prædicatores novissimi quibus eam amiciens protegam adversus fallacias et malitias Antichristi. Tu ergo filium, Pater Patrum summus Pontifex, in terris vices meas gerens, his perficiendis studiose intendito, ut protelentur dies vitæ tuæ, et gratia augeatur ; antecessores tui breviter transierunt, quia voluntatis meæ secretum consilium non impleverunt. Sic vidi Papam in suis orationibus existentem. ibique audivi sibi ista Deum colloquentem.

VIII. DE UTILITATE TENTATIONIS.

ROGATA oravi Dominum pro quodam homine, ut liberaret eum, auferens attactus et motus corporis, qui etiam sine peccato quandoque incidunt, ad quæ se liberum arbitrium non inclinat; et dixit mihi Dominus: « Tace; placeretne tibi quod miles omni genere armorum munitus, et in militia doctissimus, ad bellaque fortissimus, brachiisque expeditus, torperet ignavia, negligeret domini sui gloriam et donativum perderet, laudisque jactantiam, quam dominus suus et ipse habiturus esset in terra, pigritando contemneret? Quod si expers et imparatus ad pugnam, ad principum præsumeret torneamenta procedere, subito in tali ludo dejectus interiret. Ideoque infirmis oportet parcere, qui levi a tentatione arctati solent occumbere; quos permitto cum pueris contendere, ut saltem coronam de floribus valeant obtinere. » III. 18.

IX. DEUS PIE DIMITTIT PECCATA.

ROGAVIT me quidam homo turbatus, ut pro ipso Dominum deprecarer. Oravi ergo Dominum cum timore [intra me.] Et audivit me, in veritate vocis suæ dicens verba hæc: « Non invenitur tam speciosus et innocens agnus, qui non luporum feritate et timore constringatur; prædestinationis meæ electio a nullo penitus poterit irritari. Hæc ego ei pro quo supplicas in tribus declaravi: primo, quia culpis ejus misericors fui; secundo, quia gratiam meam ipsi tribui; tertio, quia ab infidelibus hominibus eum nunquam infestari permisi. » Tunc querulosa pro eo ad Dominum dixi: « Eia, benigne Domine, adhuc timet homo iste, quod sibi peccata sua non plene indulseris. » Et respondit mihi Dominus: « Hoc est impossibile: qui pro peccatis suis dolet, relaxo ea sibi; qui vero cum dolore afflicti cordis gemit, gratiam indulgentiæ percipit; qui autem tanto fervore compungitur, ut plus vitam mortalem perdere quam peccatum IV. 6.

admittere eligeret, et in hoc perseveranter permanserit, hic post hanc vitam nullis suppliciis deputabitur, nisi aliquibus ponderosis involutus postmodum fuerit venialibus peccatis, et in his repertus, sine condigna pœnitentia negligens. »

X. DE BEGUINA DISTORTA MORIBUS ET CONVERSATIONE, TANDEM CORRECTA.

VI. 7. In mea societate quædam est femina religiosa, de qua multa patior incommoda. Distorta enim et pertinax, ad benefaciendum nequaquam meis exhortationibus acquiescit. Pronuntians ergo tribulationem meam cum desiderio coram Domino, mirabar unde in homine talis malitia permaneret. Et dixit mihi Dominus : « Aspice vitium quo laborat. » Et vidi, et ecce appendebat ei dæmon abstrahens eam ab omni bono. Et dixi dæmoni : « Quis tibi hanc tribuit potestatem, ut Deum in hoc homine sic inhonores ? » Respondit dæmon : « Nemo mihi hanc dare potuit potestatem, nisi ejus voluntas propria accessisset. » Et [in his verbis] vidi dæmonem religiosos quamplurimos irrisorie comitantem, qui ei mendaci pietatis specie consentiunt, hanc ei in semetipsos audaciam tribuentes, unde excusavit se dæmon, et Creatorem cum omni creatura. Et dixi *dæmoni* : « Cujus auxilio miser hic a te liberabitur? » Et dæmon [a Deo] coactus respondit : « Nullus eam eripiet, nisi propria voluntas sua. Deus enim eam liberam constituit, valetque si voluerit convertere sensus suos; quod cum fecerit, ab ea me discedere oportet. » Tunc aio dæmoni : « Nunc in veritate Domini quæro, quod tibi nomen est. » Respondit dæmon : « Ego Uncus recurvatus dicor (quod interpretatum Widerhake dicitur). Omnis turba, quam a tergo meo conspicis, ejusdem officii sunt et sodales mei; qui tot sumus numero, quot reperiuntur homines qui majorum suorum fideli magisterio contradicunt. » Hinc spiritus meus alacer, et anima mea in Deum erecta involvit se in ipso, sicut infans involvitur pallio matris suæ, in ipsius uberibus requiescens; tunc voce et virtute sua.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

dixit anima mea Deo : « Eia, Domine, memento tribulationis meæ in homine hoc, et converte mentem ejus dulcedine tuæ suavitatis. » « Non sic, ait Dominus; experiri meæ dulcedinis suavitatem non est enim digna; verumtamen sic infirmabo corpus ejus, ut clauda vagos excursus evitet, muta a vaniloquiis obmutescat, cæca ut ab illicito visu oculos cohibeat et compescat. Et revera quidquid ei quisquam intulerit, mihi fecit. » Hæc postea infra dies quinque [1] evenerunt. [Alleluia.]

XI. DE BEGUINA IN APPARENTIA ET NON EXISTENTIA.

FEMINA quædam habitum Religionis *beguinarum* induerat, sed tamen curiis *dominorum sæcularium* serviebat. Pro qua diebus ac noctibus *Dominum* tota virtute deprecabar, sciens quod si in eo statu persisteret, dæmonum consors fieret in futuro. Diligebat quippe nimis dominos suos, nec Dei quæsivit gloriam, sed honestatem curiæ vanam ac disciplinam inutilem cum studio procurabat, nobilitatemque eorum, quibus serviebat, semper præ oculis habebat. Venit ergo dæmon valde immanis, flammeus, cruentus, niger, cum ungulis, cornutus, oculis nigerrimis et perspicuis, adstans coram me. Non extimui, tamen signo Crucis me signavi. Obdormivi itaque, et volvebatur ultra corpus meum sicut uter aqua plenus, affligens me tam graviter ut gratiam Domini implorarem. Et ecce affuit mihi adjutor [candidus] Angelus, de quarto ordine spirituum beatorum, qui custos fuit ejus pro qua orabam. Interrogavi autem ipsum quis iste hostis esset, et cur me sic torqueret. Tunc ille lucis Angelus cœlica voce respondit : « Hic est unus de teterrimis dæmonibus, cujus est officii eos qui se justos æstimant apparenter, dilectione damnabili rebus et personis sæcularibus alligare; idcirco autem nunc pœnis te exagitat, quia tuis precibus conaris eum de sua potestate et possessione ejicere. » Et ait illa : « Numquid aliquandiu durabit hæc afflictio ? » Respondit IV. 17.

1. quatuordecim. *Cod. teutonicus.*

Angelus : « Nequaquam; hic mihi dignatus est Dominus suam clementiam declarare. » Post hæc idem inimicus veniens igneas super me sagittas fulminavit, quæ mihi infernales pœnas in mente et corpore intulerunt. » Et dixi : « Quod tibi a Deo permissum est infer mihi. » Tunc infirmatus dæmon dixit : « Ex quo te humiliter ad flagella exhibes, omnibus *ut te affligam* viribus sum destitutus. » Et dixi : « Per viventem Deum tibi præcipio, ut mihi edicas nomen tuum et officium quod in hac femina exerces. » Respondit dæmon : « Nomen meum tibi non enarrabo, quia mihi magnum forsitan dispendium generaret. » Et dixi : « Oportet te hæc facere, per extremum judicium conjuratum. » Tunc dæmon inquit : « Ego huic personæ crudelem ingero superbiam et sæcularem astutiam, avaritiamque grandem, elongans ab ea omnem pietatem et miserationem. Nomen meum est Grellkeit, *hoc est iracundia*, spiritualia dissipans corda.

XII. DE IMPUGNATIONE ORDINIS FRATRUM PRÆDICATORUM.

IV. 27. ORTA est aliquando [1] gravis persecutio quorumdam fallacium doctorum [2], aliorumque qui avaritiæ student peccatorum, adversus Ordinem *veritatis lucidæ* Prædicatorum. *Quibus ex intimis animæ meæ visceribus compatiens* oravi Dominum, ut in Ordine *tam necessario statui Ecclesiæ* suam gloriam conservaret. Et dixit Dominus *ad me :* « Quamdiu eos tenere me placuit voluntati, impossibile est eos per hominis cujuspiam quantamcumque malitiam aboleri. » Et dixi ad Dominum : « Numquid, mi Domine, usque ad consummationem sæculi manebit Ordo iste ? » Et respondit mihi Dominus : « Usque ad extrema tempora permanebit. »

1. Anno Domini MCCLVI°. *Cod. B in margine.*
2. Gulielmi a Sancto Amore, etc. in Universitate Parisiensi.

PROPHETIA DE FRATRIRUS NOVÆ RELIGIONIS IN EXTREMO VENTURIS.

Tunc exsurgent [1] homines novæ religionis qui istos prædicatores sapientia, potentia, pauperie et fervore spiritus superabunt, propter ultimam tribulationem, quæ tunc Ecclesiam perturbabit. Vidi eorum vitam, vestes et numerum copiosum. Duplici tantum utuntur indumento, quorum interior albi, superior rubei coloris est, humanitatis Christi munditiam et passionis similitudinem repræsentans. Comam capitis et barbam prolixam prout creverit non attondent. Cingulo de oleo olivæ confecto, hoc est de subere vel cortice olivæ præcingentur, in signum Ecclesiæ desolatæ. Nudis incedent pedibus, præterquam in locis ubi terra gelu constringitur, in quibus rufos portabunt calceos albis corrigiis ligatos, caligas non habentes. Capita lavabunt æstate in sylvis cum aqua; in hieme vero non, quia carent domicilio. In omni loco sunt advenæ et hospites non habentes domicilia. Argentum et aurum non habent absconditum, multa paupertatis incommoda sustinentes. Quivis eorum defert baculum album rufo coloratum, habentem desuper in modum Thau eburneam crucem ad longitudinem palmi. Ebur indicit eis castitatem et omnem munditiam; baculus rubricatus, memoriam passionis. Intus parte una sculpta est imago patientis Christi, in altera, ascendentis: hunc in omni loco coram se tenebunt comedentes, bibentes, dormientes, orantes, per diem prædicantes, missas celebrantes, confessionem audientes. Cum vero manu deponunt, ipsum terræ infigent [ante oculos suos], ut supra Christi passionem aspiciant. Cum propter utilitatem vel necessitatem via eorum protenditur, debent [duo] unum asinum secum ducere, et aliquando in eo equitando requiescant; nec tunc baculum juxta latera reclina-

1. *In summa margine cod.* B *legitur:* Isti venient anno Domini M°. D°. L°. vel LX°., et 30 annis in pace prædicabunt verbum Dei; postea veniet Antichristus. *Similis nota marginalis reperitur in codice Einsiedelnensi.*

bunt, sed coram se erectum tamquam Crucem Domini deferent reverenter. Asino sedent equitando, humilitatem Christi imitando; pedes etiam ipsorum tam graviter itinerando læduntur, quod nequeant [totum iter] sustinere; calceos a festo Omnium sanctorum usque ad Cathedram Petri tantum ferre licet. Nec pro libris nec pro aliis necessitatibus ab aliquo quidquam petent. Panem tamen humiliter petere possunt, cum non ultro exhibetur. Cum simplicibus et popularibus comedent quæcumque apponuntur eis, præter carnes. Non jejunabunt, nisi jejunia ab Ecclesia instituta. Talia sibi providebunt hospitia, in quibus dormire et orare possunt ab aliis sequestrati.

Videntes fideles tantam sanctitatem, ædificati dabunt eis necessaria cum gaudio abundanter; cum viduis non hospitabunt. Lavabunt fideles cum devotione eorum pedes exasperatos, gratias agentes Deo quia fovent Ecclesiam; et ungunt pedes eorum, viri [nomine,] quia dii non sunt; quia permissum Mariæ est Magdalenæ ungere Dei Filium verum Deum. Cum attrita viderint vestimenta eorum, nova eis homines ministrabunt. Offerentur eis plurima; refutabunt, suadentes ea ipsi in pias causas misericorditer elargiri. Bis in anno capitula celebrabunt, [inducti per utilitatem et necessitatem Ecclesiæ]; in æstate in nemore, in hieme in civitate, in domo civium consulari. Si quis hunc statum aggredi voluerit, duo librorum genera debet habere: de majori libro prædicabit; libri principium est: Credo in Deum; deinde alii sermones sequuntur docte ordinati juxta catholicam veritatem. De minori libro, horas canonicas decantabunt.

DE FILIO IMPERATORIS PRIMO MAGISTRO HUJUS ORDINIS.

Primus ordinis hujus auctor erit filius regis Romanorum. Nomen ejus [teutonicum] interpretatur coram Deo: Alleluia. Huic Papa proximam tribuet potestatem, deinde voluntarie eliget et a Papa suscipiet statum istum cum quo magni magistri vestientur imitantes ipsum, nec erunt ætate minores viginti quatuor annorum. Non assument aliquos

nisi sanos et valde doctos; oportet enim omnes sacerdotes, confessores et electos esse doctores. Primus magister vocabitur princeps, qui quartus fratrum procedet, quia fides in ipso præcipue impugnabitur. Tredecim ex se unum prælatum habebunt, qui Custos appellabitur, et semper tertius procedet. Est autem magna eorum auctoritas, quibus nullus Pontificum comparatur. In omni loco prædicare, confessiones audire, missas celebrare, eis interdicere nullus potest. In quolibet Episcopatu septem erunt ex ipsis, secundum septem Spiritus Sancti dona. In Archiepiscopatu tredecim erunt juxta formam conventus Christi. Romæ triginta erunt propter felix commercium venditionis Christi. Hierusalem plures erunt, quia occisus est ibi Christus. Minus capitulum post tres hebdomadas propter mysterium Trinitatis in civitate, cum quinque fratribus propter quinque vulnera Christi, vel cum septem propter septem dona Spiritus Sancti, vel cum pluribus secundum quod poterunt convenire. Infra refectionem, major in Ordine loqui debet de vita et exemplis Christi, et cæteri taceant. Super stramina dormiant, laneum pannum album habentes super stratum, et alium ejusdem coloris super se positum. Cervical ad caput inferiore panno tectum. Renes eorum sedendo nec jacendo molliter accubabunt, quia sani erunt usque ad martyrium sicut Christus. Verum quidam qui utiles fuerunt et præ senio finem Ordinis nequeunt præstolari, si debilitantur vel infirmantur, hi molli stratu et delicato pastu refovendi sunt benigne, propter eorum consilium utile et salubre.

DE PACIFICO STATU ET TEMPORE HORUM FRATRUM ET ADVENTU ANTICHRISTI.

Hic status sanctus stabit in pace bona per annos triginta, infra quos sic docebunt et illuminabunt Ecclesiam, quod propter simplicitatem ignorantiæ a fide divertere non oportet. Heu! heu! post hæc consurget tribulatio; veniens enim tunc Antichristus principes sibi agglutinabit sæculares, per aurum et lapides pretiosos et per maximam falsitatem quam

diligunt et sequuntur. Adhærent ergo libenter excolentes eum tamquam [suum] Deum et suum Dominum, præstantes ei ducatum et sigilla sua cum litteris. Heu! tunc veniens ad clerum inveniet per avaritiam et per ingentem astutiam, *et vincet eos facillime, et prosperabitur* in tantum quod Episcopi et prælati alii pauci in Ecclesia permanebunt. Tunc hi fratres sub periculo vitæ suæ fidem catholicam prædicabunt promittentes et dantes indulgentiam omnium peccatorum vere pœnitentibus, vitamque æternam sine purgatorio perseverantibus in fide. Quia hi fratres sancte vixerunt in populo, multi cum eis martyrium sortientur, multi Judæi et gentiles sensati fidem catholicam et baptismum suscipient ab eisdem. Hinc indignatus Antichristus, graves angarias et minas ingeret his qui ad eorum sermonem accedunt: beati qui tunc eos audiunt et assistunt! [Et tanta erit angustia quod se boni a malis separabunt, et corpus et quodcumque habent abjicient.]

Tunc nuntii Antichristi venientes, prædicatorem sanctum transfigent ferrea phalanga propter doctrinam christianam, in qua oportet pendentem affligi ad terrorem et miseriam aliorum. Deferunt autem inter se sic transfixum ad spectaculum. Dolent et flent pii, irrident et gaudent impii. Tunc in spiritu Dei cantat: Credo in Deum, et consolans fideles: Christiani filii Dei Omnes tunc sequentes eum, capti, tectis oculis flagellati, ducentur, *sicut oves occisionis* ad magnam aquam, ubi decollati mergentur in flumine; ubi vero aqua non fuerit, in campis occidentur. Ordinat autem Deus ut tegantur sanctorum oculi, ne vanissimam malorum gloriam, quam habent cum bestia, intuentes, moveantur ex humana fragilitate. Ipsum autem sanctum prædicatorem sic mortuum statuunt in excelso, in eo loco quo prædicaverat et passus fuerat. Post hæc, qui fidem Christi voluerint imitari erunt vivi martyres, et gloriosi sancti. Tanta est Antichristi immanis potestas quod nullus ei poterit coæquari, cum Papa plus non prævalet contra eum, ad fratres convertitur, sustinens quod et illi.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

XIII. DE ADVENTU ENOCH ET ELIÆ.

Tunc in adjutorium illorum Enoch veniet et Elias, qui nunc in paradiso [sunt, ibique in corpore et anima in iisdem vivunt deliciis et eodem sunt] nutriti cibo quo Adam vesci debuit, si ibi permansisset. Vitant autem propter obedientiam Dei fructum arboris interdictæ. Hanc arborem ego vidi : magna non est, fructus pulchri valde, ut rosa, aspectu delectabiles, sed naturaliter acerbi saporis, peccati amaritudinem significantis ; quam Deus noluit hominem acceptasse, quia hic fructus sic homini inconveniens exstat, quod adhuc toxicus est. Idcirco hoc lignum vetuit Deus homini, cui non malum creavit.

In illa extrema tribulatione, cum hi fratres confortantes populum electum omnem ad passionem perduxerint, ipsi plerique adhuc viventes restant, quorum innocens tanta est tribulatio, quod eorum sancta promeretur oratio, ut ad eos tunc primum Deus mittat Enoch et Eliam, ut eos consolentur et educant de nemore, ut prædicent et ad mortem præparent. Hi duo de paradiso egressi, Dei veritatis sapientia pleni potenter Antichristo resistendo refellent. Ipsi plane ostendent unde sit, et cujus virtute signa faciat enarrabunt, et unde venerit, et quo fine sit cōnsummandus. Videntes autem qui ipsum coluerunt, quia in reprobum sensum dati sunt, ut ipsum propter avaritiam et concupiscentiam suam pro Deo colerent, [quod Deus in eorum corda perspicue noverat], convertentur viri nobiles et speciosæ mulieres, qui a fide recesserant [et Antichristum secuti fuerant.] Tunc justi occidentur, quia tunc Antichristus maxime dominabitur. Congregabit omnes christianos qui reperiri possunt, et in plateis bullientes sartagines præparabit ; et convocatis uxoribus et liberis eorum, cogentur eligere, a fide recedere aut his suppliciis interire. Respondebunt viri : « Eia, uxores, et non de nobis, sed æterna gaudia cogitate, offerteque vos hostiam, et sic non separabimur , sed pariter regnabimus. » Tunc uxores dicent et liberi : « Domine Jesu, fili Virginis

pro te volumus libenter martyrium sustinere. « Tunc martyres cum liberis mittentur in foveam igne plenam, et super eos ignem, ligna, straminaque projicient, et cremabuntur. Angelus autem educet Enoch et Eliam de paradiso, quorum claritas et jucunditas non descendet cum eis. Aspicientes autem terram terrebuntur, sicut videntes mare, metuentes quomodo transeant. Tunc suscipientes terrenam imaginem, mortales erunt. Cibus eorum mel et ficus; potus, vinum mixtum aqua. Anima vero eorum pinguedine Dei satiatur.

VI. 15. § 4. Iter eorum ab India usque ad mare; quemlibet eorum magna multitudo fidelium sequitur fugientium Antichristum. Qui omnes tamquam canes rabidi occidentur, quorum vita toxica æstimatur. Tunc occulti Christiani, scientes se periculum persecutionis aliter non posse effugere, adhærebunt eis. Elias primo altissimæ cruci alligatus, clavis affigitur manibus, pro eo quod frequenter crucis gloriam prædicabit, et quæ in cruce pertulit Jesus Christus; ut diutino tormento attritus, a doctrina cessans, Antichristo adhæreat, non inferent ei mortem. At ille sine voce obmutescens, pendebit in cruce tribus diebus et noctibus, confortans populum donec emittat spiritum. Tunc vidi Dominum Patrem manibus Filii ejus animam suscipere, sic dicentem: « Veni, dilecte meus, jam enim tempus tuum *et meum* venit. » Et in splendore cœlesti deduxit eum Deus. Non sinetur sepeliri ad terrorem Christianorum; verumtamen aspicientes sacrum corpus, ad fidem magis moti et devotionem, venerabuntur; tanta ad hæc replebuntur dulcedine ex præsentia sacri corporis, ut mortem et terrena omnia parvipendant.

Enoch supervivere permittet Antichristus; delectatur enim audire omnem sapientiam quam scit Enoch de Deo, ut subvertere possit eam, et ut ipsum Enoch sibi possit attrahere, ut sic toti mundo dominetur. Interim tot ab Antichristo discedent, ut ideo durius contra Enoch agere incipiat. Tunc primum etiam Enoch aggredietur ipsum in hunc modum: « Tu totius orbis flagellum, a Deo missus es propter peccatum malorum et probationem electorum. Tu habens scientiam utriusque Testamenti, nunc vide quem tua facta exitum præstolantur, sicut vis et placuit tibi; secundum Scripturam filius es perditionis, sicut ipse legis. Tu cœlum

et terram non creasti, nec angelis vitam donasti; tu hominem non fecisti, [nec animam nec corpus], nec aliquam creaturam: quomodo poteris ergo esse Deus? Opera tua falsa sunt; veritas, Jesus Christus est, qui cum Patre vivit Deus. »

DE MORTE ENOCH.

IRATUS filius perditionis respondet : « Qua fronte me præsente hostem meum nominas, cui gloriam meam ascribere non formidas? Ego me consolabor, et de te mundum liberabo. Accipite, inquit, eum et in os ejus picem fundite bullientem. Stringite duris loris collum ejus et obmutescat continuo hostis meus. Si sermones ejus pati possem, libenter diutius eum torquerem. Suspendite eum mortuum altius omnibus maleficis, ut omnes eum intuentes in Christum credere pertimescant. Blasphemavit, reus est læsæ majestatis: doctrinam habuit vanitatis; ego autem per multa tempora sum prævisus; secundum doctrinam meam, prosperabitur vita mea. » Tunc Enoch intra se orans dicet :« Sancte Pater et Fili et Spiritus Sancte, tu æterne et indivisus Deus, gratias ago tibi, quia me dudum elegisti, et tunc pro te me pati voluisti. Oro te pro tuis et pro meis ovibus jam sine pastore derelictis : conserva eas singulariter, et consolare familiariter. Suscipe animam meam, de corpore meo curam non gero. » Responsum divinum quod tunc ei dabitur, et gratiarum actionem et orationem ejus vidi, et legi scriptam in libro æternitatis, sic : Dilecte fili, festina valde nunc venire ad me, quoniam in te veraciter *gloriabor*. Hi, pro quibus oras, parvulos *occulte* per se baptizabunt, ego velociter eos de filio perditionis eripiam. In corde suo fideles permanebunt, et eos de laqueo desperationis custodiam. Veni, care mi, expecto te, tibique alludit anima mea.

XIV. DE STATERA IN MANU CHRISTI.

V. 3. Erit in die novissimo, coram summo Patre, in manu Jesu Christi gloriosa statera, in qua reponentur sanctissimi Christi labores et pœnarum, quas in mundo pertulit innocens, multitudo. Erit in hac statera innocens pœna, despectio, cordiumque molestia omnium, qui pro Christi amore sustinere hic supplicia meruerunt. Tunc erit æqua ponderatio meritorum, gaudebuntque qui ibi pretiosi thesauri pondera contulerunt : virginalem sanguinem, martyrumque propter Christum immolatorum, occisorum innocentum, et cum suo sanguine ponderabit propter innocentiam qua in morte claruerunt.

XV. [INGEMISCIT ANIMA DE CORPORIS EXSTINCTIONE.

VI. 15. O potens Dei amor, tam suavem mihi vim intulisti, ut anima mea cum angustia miraculum concupiscat. Quando enim cogito quod corpus meum in morte ita exstinctum fuerit, ut jam nec pati nec laudare debeat dilectum meum Jesum, tunc mihi tam gravis incumbit dolor, ut cupiam, modo possibile esset, ad novissimum usque diem meam producere vitam. Ad hoc me cogit ille fidelis amor, qui Dei absque me, nec mei est. Ideo dixit Dominus : « Cum moritura sis, per totum tempus age pœnitentiam, quantumlibet sancta esse possis. » — « Eia, Domine, rogo te, non moriatur desiderium meum, quando jam in corpore nihil mihi licebit mereri. » Dixit Dominus : « Desiderium tuum utique vivet, nec mori sane potest, eo quod æternum est. Igitur ad novissimum usque diem propter me expectet ; rursumque corpus et anima simul venient ; tunc ergo ea in unum iterum constituam, et me laudabunt absque fine, quæ mihi libenter a primo initio famulata essent ; quippe tu cum Adamo propter amorem meum jam vivere voluisses, et ideo omnium hominum molestias sustinere, et famulatum perficere propter me elegisti. Imo et hæc dicam : tuum esse

usque ad novissimum stabit hominem. » — « Eia, mi dilectissime, qualis erit ille novissimus homo, ad quem se protendere debet vita mea ? Spirituales viros in fine mundi vivere, multum erit difficile. » Sic respondit Dominus : « Enoch novissimus erit qui spiritualem vitam teneat. »

Post hæc ostendit mihi Dominus hujus mundi finem, quando novissimi Fratres martyrio tradentur. Horum capilli non excisi fuerant ex speciali Dei consilio, per capillos enim ad arbores suspendi eos jubet Antichristus; in qua suspensio ne pulchra morte defungentur, cordibus intus dulciter cœlesti igne in tantum flagrantibus quantum in corpora sæviunt tormenta. Quapropter, inter consolationem Sancti Spiritus et miseræ carnis cruciatum positi, animam suam absque ullo doloris tremore exhalant.]

XVI. ALLOQUITUR ANIMA CORPUS SUUM RESURGENDI.

« SURGE, dilecte mi, et consolare, recuperans omnes pœnas infirmitatis tuæ, despectionis, tristitiæ, exilii, læsionis, et laboris. Ortus est lucifer, videlicet nativitas Mariæ virginis et conversatio gloriosa. Refulsit sol Christus homo factus, opera ejus et glorificata ascensio. Luna in æternum stabit; hoc est, nos resurgentes in æterna vita erimus immortales. Olim omnis salus mea fuit in te; nunc omnis consolatio tua manet in me; nisi enim rediissem ad te, pulverem nullus erexisset te. Æternus dies illuxit, in quo nobis merces pro laboribus tribuetur. » *Hæc sunt verba animæ ad corpus suum in die resurrectionis novissimæ.* VI. 35.